

Jaarrekening 2021

De jaarrekening van het CBS over 2021 laat een resultaat zien van 4,3 miljoen euro positief.

De jaarrekening en de toelichting daarop zijn verderop in dit jaarverslag opgenomen. De jaarrekening is gecontroleerd door Ernst & Young Accountants LLP en voorzien van een goedkeurende controleverklaring, die na de jaarrekening in dit jaarverslag is opgenomen.

Balans per 31 december 2021
(na resultaatbestemming)

31-12-2021

31-12-2020

Bedragen in duizenden euro's

VASTE ACTIVA

1) Materiële vaste activa

Nieuwbouw (cascomodificaties)	3.079		3.337	
IT-middelen	10.575		10.215	
Machines en installaties	1.685		1.852	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>1.276</u>		<u>1.496</u>	
		16.615		16.900

Totaal vaste activa

16.615

16.900

VLOTTENDE ACTIVA

2) Vorderingen

Debiteuren	2.898		3.216	
Overlopende activa en overige vorderingen	<u>14.786</u>		<u>12.913</u>	
		17.684		16.129

3) Liquide middelen

Liquide middelen		<u>21.721</u>		<u>14.509</u>
------------------	--	---------------	--	---------------

Totaal vlottende activa

39.405

30.638

TOTAAL ACTIVA

56.020

47.538

PASSIVA

4) Eigen vermogen

Egalisatiereserve		1.640		-2.712
-------------------	--	-------	--	--------

5) Voorzieningen

WW-verplichtingen	4.965		6.455	
Reorganisatie 2000	19		45	
Ambtsjubilea	3.338		3.064	
Langdurig zieken	<u>760</u>		<u>500</u>	
		9.082		10.064

6) Kortlopende schulden

Belastingen en premies sociale verzekeringen	13.426		11.414	
Crediteuren	2.539		2.760	
Overlopende passiva en overige schulden	<u>29.332</u>		<u>26.012</u>	
		45.298		40.186

TOTAAL PASSIVA

56.020

47.538

Staat van baten en lasten 2021

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>			
BATEN			
7) BATEN			
Ministerie van Economische Zaken & Klimaat	159.070	158.240	153.283
Aanvullende statistische diensten	49.448	47.306	47.627
	<u>208.518</u>	<u>205.546</u>	<u>200.910</u>
Overige baten	1.101	750	460
TOTALE BATEN	<u>209.618</u>	<u>206.296</u>	<u>201.370</u>
8) LASTEN			
Lonen en salarissen	132.050	130.590	132.152
Pensioenlasten en sociale lasten	36.551	36.231	34.289
Afschrijvingen materiële vaste activa	4.051	4.413	3.147
Overige bedrijfslasten	32.614	33.905	31.202
TOTALE LASTEN	<u>205.266</u>	<u>205.139</u>	<u>200.790</u>
Saldo van baten en lasten	<u>4.352</u>	<u>1.157</u>	<u>580</u>
g) Financiële baten en lasten			
Rentebaten	0	0	0
Rentelasten	0	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	<u><u>4.352</u></u>	<u><u>1.157</u></u>	<u><u>580</u></u>

Bestemming resultaat

Het resultaat 2021 van 4,3 miljoen euro positief is toegevoegd aan de egalisatiereserve.

Kasstroomoverzicht over 2021

		2021	2020
Bedragen in duizenden euro's			
Saldo van baten en lasten		4.352	580
Aanpassingen voor:			
Dotatie minus vrijval voorzieningen	1.204		2.073
Afschrijvingen	4.051		3.147
Mutatie financiële vaste activa	0		0
Onttrekking voorzieningen	-2.186		-2.526
Boekresultaat afstoting vaste activa	20		196
Mutatie debiteuren	318		246
Mutatie overige vorderingen	-1.873		-2.555
Mutatie crediteuren	-221		2.755
Mutatie overige schulden/belastingen en premies SV	5.335		5.835
Mutatie werkkapitaal, exclusief liquide middelen	<u>3.558</u>		<u>6.281</u>
		6.647	9.171
Ontvangen rente		0	0
Kasstroom uit operationele activiteiten		10.998	9.751
Investerings in materiële vaste activa	<u>-3.786</u>		<u>-6.744</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-3.786	-6.744
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		0	0
Mutatie liquide middelen		7.212	3.007
Stand liquide middelen			
stand per 31 december	21.721		14.509
stand per 1 januari	<u>-14.509</u>		<u>-11.502</u>
		7.212	3.007

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2021

Algemeen

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), gevestigd te Den Haag, Heerlen en Bonaire, is een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO). Het CBS is statutair gevestigd in Den Haag (inschrijvingsnummer handelsregister: 51197073). In de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS-wet) zijn de taken, bevoegdheden en werkwijze vastgelegd.

Het CBS heeft tot taak het van overheidswege verrichten van statistisch onderzoek ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap en het openbaar maken van de op grond van zodanig onderzoek samengestelde statistieken.

Het CBS heeft één bestuursorgaan, te weten de Directeur-Generaal.

De jaarrekening van het CBS is opgesteld met inachtneming van de Kaderwet ZBO, de CBS-wet en de overige met het ministerie van EZK gemaakte afspraken betreffende de jaarrekening (zoals neergelegd in het op 2 oktober 2017 ondertekende protocol van werkafspraken EZK-CBS). De jaarrekening van het CBS wordt binnen de hiervoor genoemde kaders met overeenkomstige toepassing van titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek opgesteld. Verder past het CBS de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT) toe. De jaarrekening is opgemaakt op 28 maart 2022.

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de organisatie. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Naar aanleiding van de bezuinigingen Rutte I en Rutte II heeft het CBS afspraken gemaakt met het ministerie van EZK over een toekomstbestendig budget voor het uitvoeren van het meerjarenprogramma waarbij de continuïteit van het CBS gewaarborgd blijft. CBS heeft voor het eerst sinds 2017 weer een licht positief eigen vermogen doordat het jaar 2021 financieel is afgesloten met een positief resultaat van 4,3 miljoen euro. Het resultaat is hoger dan begroot door incidentele meevallers met name door lagere reiskosten aangezien CBS-medewerkers tijdens de coronacrisis grotendeels thuis hebben gewerkt. Het resultaat en het eigen vermogen zullen de komende jaren nog wel onder druk blijven staan door meer dan proportioneel stijgende ICT-kosten en door oplopende verplichtingen aan niet opgenomen verlofuren als gevolg van ruimere verlofspaarmogelijkheden.

Het CBS beschikt over voldoende liquiditeiten en heeft een aanvullende kredietfaciliteit van EUR 10 miljoen.

Alles beschouwend ziet het CBS derhalve geen significante onzekerheden die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te handhaven.

Grondslagen algemeen

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben en verliezen worden genomen zodra deze te voorzien zijn.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De waarderingsgrondslagen met betrekking tot de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en de voorzieningen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen.

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden op balansdatum in euro's omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoersen. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van

monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten in de periode dat zij zich voordoen.

Als het CBS inschat dat sprake is van economische veroudering of beduidend lagere economische prestaties dan verwacht, is sprake van een duurzame waardevermindering. Hiervan kan onder meer sprake van zijn als de dienstverlening van het CBS wijzigt als gevolg van wetsaanpassingen en het actief daardoor niet meer of in mindere mate ondersteunend zal zijn aan de gewijzigde dienstverlening. De realisatie kan afwijken van deze schattingen. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindering, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten. Financiële instrumenten omvatten financiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden. Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Als instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. De financiële instrumenten worden gewaardeerd conform de hierna opgenomen grondslagen voor de waardering van de activa en passiva. Het CBS maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het CBS voert continu softwareontwikkeling uit. Hier is jaarlijks een vast budget voor beschikbaar. Het CBS heeft enkele jaren geleden Agile werken geïntroduceerd bij IT en softwareontwikkeling. Dit houdt in dat gewerkt wordt met vaste teams, waarin medewerkers van de statistische afdelingen en IT nauw samenwerken. Deze teams doen zowel het beheer als de ontwikkeling van maatwerksoftware. Het onderscheid tussen uitgaven voor ontwikkeling, doorontwikkeling en beheer is hierdoor diffuus. De kosten voor ontwikkeling zijn hierdoor niet betrouwbaar in te schatten en komen hiermee niet in aanmerking om te activeren (conform RJ 210.224). De uitgaven voor IT-ontwikkeling worden ineens gefinancierd als onderdeel van de Rijksbijdragen van het ministerie van EZK, als onderdeel van de lumpsum. De uitgaven worden op een bestendige wijze direct ten laste van de staat van baten en lasten verantwoord.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering, alsmede vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. In onderstaande tabel is de afschrijvingsduur per categorie weergegeven.

<i>Vaste activa</i>	<i>Afschrijvingsduur</i>
Nieuwbouw (cascomodificaties)	5-10 jaar
IT-middelen	3-5 jaar
Machines en installaties	5-10 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5 jaar

Het CBS bepaalt het af te schrijven bedrag rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa wordt gewaardeerd op (geamortiseerde) kostprijs of lagere marktwaarde. Een afwaardering naar lagere marktwaarde wordt verwerkt in de staat van baten en lasten. Financiële activa die worden gewaardeerd op (geamortiseerde) kostprijs, worden op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of objectieve aanwijzingen bestaan dat de activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. De grondslagen voor de financiële vaste activa zijn opgenomen onder het kopje Financiële instrumenten.

Vorderingen

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen. De grondslagen voor vorderingen zijn opgenomen onder het kopje Financiële instrumenten. De onder de vorderingen opgenomen post "nog te factureren" betreft het nog niet gefactureerde deel van aanvullende statistische diensten op basis van de werkvoortgang per einde boekjaar. Het vooruitgefactureerde deel van projecten voor aanvullende statistische

diensten is opgenomen onder de overige schulden onder de post 'vooruitgefactureerde baten'.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Tenzij anders vermeld, staan deze vrij ter beschikking.

Financiële instrumenten

Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen. Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van financiële activa worden zowel op individuele basis als op collectieve basis in aanmerking genomen. Van alle individueel significante financiële activa wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Bijzondere waardeverminderingsverliezen en terugnemingen daarvan worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd indien de rechtspersoon beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de organisatie het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Eigen vermogen

Volgens artikel 33 van de kaderwet ZBO vormt een zelfstandig bestuursorgaan een egalisereserve. Het verschil tussen de gerealiseerde baten en de gerealiseerde lasten komen ten gunste respectievelijk ten laste van de egalisereserve.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

De voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de best mogelijke schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De personeelsvoorzieningen zijn opgenomen tegen contante waarde.

De voorziening voor WW-verplichtingen is gevormd ter dekking van wachtgelduitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS. Aangezien het CBS eigen risicodragers is, wordt voor de te verwachten uitkeringen een voorziening gevormd.

De voorziening ambtsjubilea betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

De voorziening langdurig zieken betreft het in de toekomst voor maximaal twee jaar doorbetalen van salarissen aan werknemers die naar verwachting blijvend door ziekte (gedeeltelijk) niet in staat zijn om hun werkzaamheden te verrichten.

Kortlopende schulden

De grondslagen voor kortlopende schulden zijn opgenomen onder het kopje Financiële instrumenten.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Verantwoording baten

Als opbrengsten worden de bedragen verwerkt die het CBS voor eigen rekening ontvangt. Bedragen die CBS voor derden ontvangt worden niet als opbrengsten verwerkt. De vooruitontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen.

De bijdrage van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat wordt in de staat van baten en lasten verantwoord in het boekjaar waarin de bijbehorende (wettelijke) taken zijn uitgevoerd.

De opbrengst uit aanvullende statistische diensten wordt in de staat van baten en lasten verantwoord wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de werkzaamheden op balansdatum zijn verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de werkzaamheden te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van bepaalde werkzaamheden tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening dat wordt gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit aanvullende statistische diensten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de werkzaamheden op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van de tot dat moment gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten werkzaamheden waarbij geen rekening gehouden wordt met indexaties. Opbrengsten uit verkochte licenties worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van de looptijd van de licentie.

Verwachte verliezen op onderhanden werkzaamheden worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere, niet gerelateerde projecten. Overige opbrengsten worden in de staat van baten en lasten opgenomen na voltooiing van de uitgevoerde werkzaamheden.

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Indien de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de organisatie.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening voor langdurig zieken opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting per balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De pensioenregeling is ondergebracht bij het ABP (Stichting Pensioenfonds ABP). Dit betreft een bedrijfstakpensioenfonds en het CBS heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van eventuele hogere toekomstige premies.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de organisatie zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie hiervoor de grondslag onder het kopje Voorzieningen.

Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Verantwoording lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Belastingen

Het CBS was in 2021 niet belastingplichtig voor de omzetbelasting met uitzondering van inkomsten uit detachering voor een periode langer dan 1 jaar. Daarnaast is het CBS niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de indirecte methode opgesteld. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes. Dit houdt voor de weergave van de kasstromen in dat het gerapporteerde resultaat over het boekjaar wordt aangepast voor mutaties in balansposten die geen betrekking hebben op ontvangsten en uitgaven in het boekjaar en mutaties in financieringen, voorzieningen en werkkapitaal.

Verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen het CBS en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met het CBS. Dit betreffen onder meer de relaties tussen het CBS en de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

1) Materiële vaste activa

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Nieuwbouw (cascomodificaties)	IT-middelen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Stand per 31-12-2020					
Aanschafwaarde	29.822	19.696	5.402	14.320	69.240
Cumulatieve afschrijvingen	26.485-	9.481-	3.550-	12.824-	52.340-
Boekwaarde per 31-12-2020	3.337	10.215	1.852	1.496	16.900
Mutatie boekwaarde					
Investerings	301	3.187	111	187	3.786
Desinvesterings	-2	2.175-	63-	89-	2.329-
Afschrijvingen boekjaar	559-	2.824-	278-	390-	4.051-
Cumulatieve afschrijving desinvesterings	2	2.172	63	72	2.309
Mutatie boekwaarde	258-	360	167-	220-	285-
Stand per 31-12-2021					
Aanschafwaarde	30.121	20.708	5.450	14.418	70.697
Cumulatieve afschrijvingen	27.042-	10.133-	3.765-	13.142-	54.082-
Boekwaarde per 31-12-2021	3.079	10.575	1.685	1.276	16.615

Vlottende activa

2) Vorderingen

Debiteuren

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2021	31-12-2020
Debiteuren	3.029	3.422
Voorziening dubieuze debiteuren	-131	-206
Totaal	2.898	3.216

De voorziening dubieuze debiteuren heeft grotendeels betrekking op vorderingen op bedrijven die responsverplichtingen niet zijn nagekomen en waaraan een dwangsom en/of bestuursrechtelijke boete is opgelegd.

Overlopende activa en overige vorderingen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitbetaalde kosten	6.766	3.809
Nog te factureren projecten	7.686	9.023
Overige vorderingen	334	81
Totaal	14.786	12.913

De post "vooruitbetaalde kosten" bestaat voornamelijk uit vooruitbetaalde onderhoudscontracten en vooruitbetaalde huur. In de jaarrekening 2020 werden onder deze post ook de vooruitontvangen facturen verantwoord waarvan de betaling op balansdatum nog niet had plaatsgevonden. Dit is in 2021 aangepast, de vergelijkende cijfers zijn dienovereenkomstig aangepast.

De onder de vorderingen opgenomen post "nog te factureren" betreft het nog niet gefactureerde deel van aanvullende statistische diensten op basis van de werkvoortgang per einde boekjaar.

De overige vorderingen hebben een looptijd van minder dan één jaar.

3) Liquide middelen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2021	31-12-2020
Bank	21.721	14.509
Totaal	21.721	14.509

In het kasstroomoverzicht is het verloop van de liquide middelen toegelicht. Het saldo van de bank staat vrij ter beschikking. Er zijn geen zekerheden gesteld. Het rentepercentage is nihil.

CBS heeft een debet limiet bij de rekening-courant bij het Ministerie van Financiën van 10 miljoen euro.

4) Eigen vermogen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Egalisatie- reserve
Stand per 1/01/2020	-3.292
Resultaat 2020	580
Stand per 1/01/2021	-2.712
Resultaat 2021	4.352
Stand per 31/12/2021	1.640

De bestemming van het resultaat (toevoeging aan de egalisatiereserve) is conform afspraak met het ministerie van EZK.

5) Voorzieningen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>					
	WW-verplichtingen	Reorganisatie 2000	Jubiläum uitkeringen	Langdurig zieken	Totaal*
Stand per 31/12/2020	6.455	45	3.064	500	10.064
Dotatie in 2021	415	0	865	760	2.040
Onttrekking in 2021	-1.459	-26	-471	-230	-2.186
Vrijval	-446	0	-120	-270	-836
Stand per 31/12/2021	4.965	19	3.338	760	9.082

* De dotatie/vrijval van de voorzieningen wordt in de lasten verantwoord ("dotatie/vrijval voorzieningen") onder de lonen en salarissen

WW-verplichtingen

De voorziening voor WW-verplichtingen is gevormd ter dekking van wachtgelduitkeringen aan voormalige medewerkers van het CBS. Ook zonder reorganisatie kan er sprake zijn van een niet-vrijwillige beëindiging van de arbeidsrelatie met het CBS. Dit betreft met name ontslagtrajecten, eervol ontslag en expiratie van tijdelijke aanstellingen. Deze kunnen leiden tot wettelijke en bovenwettelijke uitkeringen bij werkloosheid. Aangezien het CBS eigen risicodragers is, wordt voor de te verwachten uitkeringen centraal een voorziening gevormd.

In de onderstaande tabel is de verwachte looptijd van de WW-verplichtingen weergegeven:

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2023 tm			Totaal
	2022	2025	2026 e.v.	
WW-verplichtingen	1.390	2.395	1.180	4.965
Totaal	1.390	2.395	1.180	4.965

Reorganisatie 2000

De voorziening is gevormd ter dekking van de uitstroomkosten van de medewerkers die bij de reorganisatie 2000 zijn aangewezen als herplaatsingskandidaat, maar die niet vóór 3 januari 2004 zijn ontslagen. EZK heeft toen een bedrag van circa 10,8 miljoen euro toegezegd ter dekking van de uitstroomkosten. De uitstroomkosten zijn het totaal van de personele kosten

gedurende de herplaatsingsperiode van 18 maanden en de daarna door het CBS te verstrekken wachtgelduitkeringen en andere uitkeringen.

In onderstaande tabel is de verwachte looptijd van de verplichtingen voor de reorganisatie 2000 weergegeven:

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2023 tm			Totaal
	2022	2025	2026 e.v.	
Reorganisatie 2000	19	0	0	19
Totaal	19	0	0	19

Ambtsjubilea

Deze voorziening betreft toekomstige verplichtingen bij 12,5-, 25-, 40- of 50-jarige ambtsjubilea. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans, overlevingskans en leeftijd en is gewaardeerd tegen contante waarde.

De looptijd van de voorziening is overwegend langer dan 5 jaar.

Langdurig zieken

Deze voorziening betreft het in de toekomst voor maximaal twee jaar (het CBS draagt hierover het eigen risico) doorbetalen van salarissen aan werknemers die naar verwachting blijvend door ziekte (gedeeltelijk) niet in staat zijn om hun werkzaamheden te verrichten. De voorziening heeft een looptijd korter dan 1 jaar.

6) Kortlopende schulden

Belastingen en premies sociale verzekeringen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2021	31-12-2020
Loonheffing en sociale lasten	11.062	9.231
Pensioenen	2.364	2.183
Totaal	13.426	11.414

Crediteuren

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2021	31-12-2020
Crediteuren	2.539	2.760
Totaal	2.539	2.760

De crediteuren betreffen de per jaareinde nog niet betaalde inkoopfacturen.

Overlopende passiva en overige schulden

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitgefactureerde baten	13.073	12.201
Nog te betalen kosten	2.107	1.742
Nog te betalen vakantiedagen	13.256	10.975
Ontslagkosten	730	696
Overige schulden	166	398
Totaal	29.332	26.012

De vooruitgefactureerde baten betreffen het vooruitgefactureerde deel van aanvullende statistische diensten op basis van de werkvoortgang per einde boekjaar.

De nog te betalen kosten bestaan vooral uit periodieke kosten waarvan per jaareinde de facturen nog niet waren ontvangen.

De schuld voor nog te betalen vakantiedagen is gevormd voor openstaande vakantiedagen en betreft een schatting van het bedrag dat noodzakelijk zou zijn om de verplichting per balansdatum uit te betalen. De schatting betreft de vermenigvuldiging van het aantal openstaande verlofuren met het uurtarief. Bij de bepaling van het uurtarief is rekening gehouden met het brutoloon, sociale lasten en het Individueel Keuzebudget. De schuld is gestegen door een toename van het aantal openstaande vakantiedagen doordat medewerkers minder vakantiedagen hebben opgenomen.

De schuld voor ontslagkosten betreffen de nog te betalen salariskosten voor medewerkers met wie een ontslag is overeengekomen.

De schulden hebben overwegend een looptijd van minder dan één jaar.

Financiële instrumenten

Het CBS maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die het CBS blootstellen aan markt-, krediet-, en/of liquiditeitsrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Het CBS handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van deze risico's te beperken. Bij het door een tegenpartij niet nakomen van aan het CBS verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. Het CBS maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Treasurybeleid

Het CBS neemt verplicht deel aan schatkistbankieren bij de Rijkshoofdboekhouding conform de Regeling baten-lastendiensten. De Rijkshoofdboekhouding is onderdeel van het ministerie van Financiën en is verantwoordelijk voor de administratie van de schatkist.

Schatkistbankieren houdt in dat de liquide middelen alléén gestald mogen worden op een rekening-courant bij de Rijkshoofdboekhouding en dat leningen alléén bij de Rijkshoofdboekhouding afgesloten mogen worden. Het CBS sluit zelf met de Rijkshoofdboekhouding het contract met de voorwaarden van het deposito of van de lening af.

Schatkistbankieren kan gezien worden als een centrale treasury voor publieke middelen. Het principe van schatkistbankieren is dat publiek geld de schatkist niet eerder verlaat dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de publieke taak. Het CBS voert met het schatkistbankieren een zo risicoloos mogelijk kasgeldbeheer.

Dagelijks wordt het rekening-courantsaldo (maximaal 2 miljoen euro) met de huisbankier afgeroomd op nihil.

Kredietrisico

Het CBS loopt kredietrisico over de in de balans opgenomen vorderingen. De vorderingen zijn geconcentreerd bij overheidsinstellingen waardoor het kredietrisico beperkt is.

Liquiditeitsrisico

Het CBS bewaakt de liquiditeitspositie door middel van de meerjarenbegroting. Het CBS ziet erop toe dat voor het CBS steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het CBS heeft een debet limiet bij de rekening-courant bij het Ministerie van Financiën van 10 miljoen euro.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder financiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2022	2023 tm 2027	2028 e.v.
Huur panden Den Haag en Heerlen	7.100	39.200	54.500
Totaal	7.100	39.200	54.500

Huurpanden

De huur van het pand te Den Haag is tot en met 2033 afgesloten. De huur van het pand te Heerlen is tot en met 2034 afgesloten.

Financiële afspraken

Naar aanleiding van de bezuinigingen Rutte I en Rutte II heeft het CBS afspraken gemaakt met het ministerie van EZK over een toekomstbestendig budget voor het uitvoeren van het meerjarenprogramma. Ter versterking van het eigen vermogen van het CBS, heeft het CBS in 2017 een additionele bijdrage van 12 miljoen euro ontvangen. Dit bedrag is gerelateerd aan het restant van de taakstelling Rutte II, te weten 4 miljoen euro in 2016, 2 miljoen euro in 2017, 4 miljoen euro in 2018 en 2 miljoen euro in 2019. Daarna wordt de EZK-bijdrage aan het CBS tijdelijk voor de duur van 6 jaar met 2 miljoen euro verlaagd, van het jaar 2021 tot en met 2026.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021

7) Baten

De baten zijn het totaal van:

- bijdrage van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat;
- aanvullende statistische diensten;
- overige baten.

Bijdrage ministerie van Economische Zaken en Klimaat

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2021	2021	2020
Budgettaire bijdrage	154.210	154.210	148.387
Loon en prijsbijstelling	3.438	3.000	4.494
Extra toekenning claims najaarsnota	1.422	1.030	402
Totaal	159.070	158.240	153.283

De bijdrage van EZK betreft de door EZK verstrekte budgettaire bijdrage. Het CBS ontvangt deze bijdrage op basis van het Meerjarenplan 2019 – 2023.

De loon- en prijsbijstelling betreft de compensatie voor de gestegen lonen en pensioenlasten.

Bij Najaarsnota heeft het CBS een aanvullende bijdrage ontvangen voor extra werkzaamheden.

Aanvullende statistische diensten

Onder de aanvullende statistische diensten zijn de gerealiseerde baten voor verrichte werkzaamheden verantwoord. Hieronder zijn mede begrepen werkzaamheden waaraan de overheid een specifieke financiële bijdrage levert, baten uit hoofde van het beschikbaar stellen van data en de vergoeding voor licenties Blaise (een door het CBS ontwikkeld softwaresysteem voor computergestuurde onderzoeksmethoden).

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Aanvullende statistische diensten	37.349	35.781	34.708
Werkzaamheden waaraan de overheid een specifieke financiële bijdrage levert	4.303	4.853	5.340
Baten uit hoofde van het beschikbaarstellen van data	3.914	3.000	3.790
Vergoedingen voor licenties Blaise	3.882	3.672	3.789
Totaal	49.448	47.306	47.627

De verdeling van de opbrengsten per categorie naar type gebruiker is als volgt:

Aanvullende statistische diensten <i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.1 Rijksoverheid	24.665	24.284	23.556
3.2 Overige centrale overheid	4.852	3.463	3.359
3.3 Decentrale overheid	2.808	2.833	2.748
3.4 Onderwijs en Wetenschappen	562	630	611
4.1 Eurostat	2.328	2.265	2.197
4.2 Europese commissie en overige EU-instellingen	541	633	614
5.1 Private organisaties Nederland	1.059	1.418	1.375
5.2 Private organisatie buitenland	346	106	103
5.3 Overheidsinstellingen buitenland	39	38	37
5.5 Buitenlandse statistische bureaus (NSI)	149	111	108
Totaal	37.349	35.781	34.708

Werkzaamheden waaraan de overheid een specifieke financiële bijdrage levert <i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.1 Rijksoverheid	4.303	4.853	5.340
Totaal	4.303	4.853	5.340

Baten uit hoofde van het beschikbaarstellen van data <i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.1 Rijksoverheid	513	328	414
3.2 Overige centrale overheid	321	350	442
3.3 Decentrale overheid	290	224	283
3.4 Onderwijs en Wetenschappen	1.704	1.233	1.558
4.2 Europese commissie en overige EU-instellingen	10	9	11
5.1 Private organisaties Nederland	934	719	908
5.2 Private organisatie buitenland	2	8	10
5.4 Onderwijs en Wetenschappen buitenland	140	130	164
Totaal	3.914	3.000	3.790

Vergoedingen voor licenties Blaise	Realisatie	Begroting	Realisatie
<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	2021	2021	2020
3.4 Onderwijs en Wetenschappen	7	17	18
5.1 Private organisaties Nederland	47	54	56
5.2 Private organisatie buitenland	1.553	1.589	1.639
5.3 Overheidsinstellingen buitenland	60	361	373
5.4 Onderwijs en Wetenschappen buitenland	266	301	311
5.5 Buitenlandse statistische bureaus (NSI)	1.949	1.349	1.392
Totaal	3.882	3.672	3.789

Overige baten

De overige baten bestaan uit opgelegde dwangsommen en/of bestuursrechtelijke boetes aan bedrijven die responsverplichtingen niet zijn nagekomen. De baten zijn gestegen ten opzichte van 2020 doordat vanwege de COVID-19-crisis er een periode in 2020 niet is gehandhaafd.

8) Lasten

Lonen en salarissen

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2021	2021	2020
Lonen en salarissen eigen personeel	122.186	120.311	117.835
Dotatie reservering nog te betalen vakantiedagen	1.380	500	3.917
Dotatie minus vrijval voorzieningen	1.204	1.500	2.073
Ingeleend personeel	7.280	8.279	8.327
Totaal	132.050	130.590	132.152

De lonen en salarissen eigen personeel zijn hoger dan in 2020. Dit is met name het gevolg van de toename van aanvullende statistische diensten en de cao-loonstijging.

Onder de dotatie reservering nog te betalen vakantiedagen wordt de toename van de schuld van nog niet opgenomen vakantiedagen verantwoord.

Onder de dotatie/vrijval voorzieningen wordt de dotatie (totaal 2 miljoen euro) minus de vrijval (totaal: 0,8 miljoen euro) aan de personele voorzieningen verantwoord.

In 2021 waren gemiddeld 1.803 vte werkzaam voor het Centraal Bureau voor de Statistiek (2020: 1.780 vte's) waarvan 2 medewerkers werkzaam in het buitenland waren.

De verdeling naar hoofddirectie is als volgt:

<i>Gemiddeld aantal vte per hoofddirectie</i>	2021	2020
Economie, bedrijven en nationale rekeningen	492	479
Sociaal-economische en ruimtelijke statistieken	445	434
Bedrijfsvoering en IT	352	358
Dataservices, research en innovatie	390	389
Overige	124	120
	1.803	1.780

Bezoldiging Directeur-Generaal

Vermelding in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT).

<i>Leidinggevende topfunctionarissen 2021</i>		
Bedragen x € 1,-	drs. A. Berg	dr. A.H. Kroese
Functie(s)	Directeur-Generaal	Plaatsvervangend Directeur- Generaal
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband in fte	1	1
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	176.849	156.849
Beloningen betaalbaar op termijn	23.299	22.863
Totaal bezoldiging	200.148	179.712
Toepasselijk WNT-maximum	209.000	209.000
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.

Leidinggevende topfunctionarissen 2020

Bedragen x € 1,-	drs. A. Berg	dr. A.H. Kroese
Functie(s)	Directeur-Generaal	Plaatsvervangend Directeur-Generaal *
Aanvang en einde functie vervulling in 2020	1/9 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband in fte	1	1
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	58.272	168.211
Beloningen betaalbaar op termijn	7.255	20.921
Totaal bezoldiging	65.527	189.132
Toepasselijk WNT-maximum	67.000	201.000
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.

Bezoldiging Raad van Advies

De Raad van advies heeft onder andere tot taak de directeur-generaal desgevraagd of uit eigen beweging te adviseren over de uitvoering van de taken en bevoegdheden van de directeur-generaal. De Raad van Advies adviseert de directeur-generaal in ieder geval over:

- Het meerjarenprogramma en het werkprogramma van het CBS;
- De wijze waarop de nauwkeurigheid en de volledigheid van de van overheidswege openbaar te maken statistieken kunnen worden bevorderd zodat deze voorzien in de behoeften van praktijk, beleid en wetenschap;
- De bedrijfsvoering van het CBS en een efficiënte besteding van middelen.

De Raad van Advies bestaat eind 2021 uit 6 leden, de gezamenlijke schadeloosstelling van de Raad van Advies over 2021 bedroeg 47.500 euro. De schadeloosstellingen komen ten laste van het budget van het CBS.

Functionarissen Raad van Advies 2021

Raad van Advies leden	Functie	Beloning 2021	Periode benoeming	Beloning 2020
dr. G. Zalm	Voorzitter Raad van Advies	12.500	van 1-1-2018 tot 1-1-2026	12.500
J. van Hall RA RE	Lid Raad van Advies	10.000	van 1-4-2014 tot 1-1-2022	10.000
prof. dr. mr. F. van der Wel RA	Lid Raad van Advies	nvt	van 1-1-2013 tot 1-1-2021	10.000
mr. C.M. Insinger MBA	Lid Raad van Advies	10.000	van 1-1-2021 tot 1-1-2025	nvt
A.M.A.E. Rakhorst	Lid Raad van Advies	5.000	van 1-1-2019 tot 1-1-2023*	5.000
prof. dr. E.A. van Zoonen	Lid Raad van Advies	5.000	van 1-1-2019 tot 1-1-2023*	5.000
dr. F.J.H. Don	Lid Raad van Advies	5.000	van 1-6-2020 tot 1-6-2024*	2.917

* herbenoembaar

De vergoeding voor de Raad van Advies-leden is conform de "Regeling vaststelling schadeloosstelling leden Raad van Advies".

Pensioenlasten en sociale lasten

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Pensioenlasten	20.780	20.718	19.480
Sociale lasten	15.771	15.514	14.809
Totaal	36.551	36.231	34.289

De pensioenregeling is ondergebracht bij het ABP (Stichting Pensioenfonds ABP). Dit betreft een bedrijfstakpensioenfonds en het CBS heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van eventuele hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad (marktwaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van DNB) van het ABP bedroeg ultimo 2021 110,2% (106% van de vereiste dekkingsgraad van 104% volgens DNB). Een pensioenfonds dat onder de minimale dekkingsgraad komt, moet een herstelplan afspreken met de toezichthouder.

De kenmerken van de pensioenregeling in 2021 zijn als volgt:

Pensioen systeem	Middelloodregeling
Pensioenrekenleeftijd	68 jaar
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus franchise
Nabestaande pensioen	70% van het ouderdomspensioen bij overlijden
Wezenpensioen	14% van het ouderdomspensioen
Franchise (2021)	14.550 euro
Opbouwpercentage	1,875% van de pensioengrondslag

Afschrijvingen materiële vaste activa

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2021	2021	2020
Afschrijvingslasten	4.051	4.413	3.147

De afschrijvingskosten bestaan uit afschrijvingen op cascomodificaties en afschrijvingen op IT-middelen. De afschrijvingen zijn gestegen ten opzichte van 2020 door toenemende investeringen in IT-middelen.

Overige bedrijfslasten

<i>Bedragen in duizenden euro's</i>	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2021	2021	2020
Huisvesting	9.959	10.482	10.054
Overig personeel	2.499	2.153	1.560
Bureau	3.939	4.262	3.814
Dienstreizen	580	2.597	1.285
Advies externen	1.707	1.570	1.864
Automatisering	10.531	8.703	9.077
Overig	3.399	4.138	3.548
Totaal	32.614	33.905	31.202

Huisvesting

In de huisvestingskosten zijn naast de huur ook de kosten voor energie en gebouw-gerelateerde kosten zoals bewaking, schoonmaak en exploitatie van het bedrijfsrestaurant, opgenomen.

Overig personeel

In de overige personele kosten zijn onder andere de kosten voor opleidingen, arbeidsmarktcommunicatie, arbodiensten en catering opgenomen. De overige personele kosten zijn hoger dan in 2020 doordat vanwege de COVID-19-crisis in 2020 minder gebruik is gemaakt van opleidingen. In 2021 hebben deze opleidingen meer digitaal plaatsgevonden.

Bureau

De bureaunkosten hebben betrekking op telecommunicatie, porti, uitbesteed drukwerk voor publicatie en kosten bibliotheek.

Dienstreizen

De reis- en verblijfskosten bestaan uit kosten voor woon-werkverkeer, reis- en verblijfskosten binnenland en reis- en verblijfskosten buitenland. Als gevolg van de COVID-19-crisis zijn er veel minder reis- en verblijfskosten gemaakt.

Advies externen

De advieskosten bestaan onder andere uit juridisch advies, fiscaal advies, jaarlijkse accountantskosten, en IT-advies.

Automatisering

Dit betreffen kosten voor uitbesteed beheer, onderhoud hardware en licenties. Om het thuiswerken in coronatijd mogelijk te kunnen maken zijn er net als in 2020 extra kosten gemaakt in 2021.

Overige

De overige kosten bestaan uit projectgebonden kosten, kosten voor inkoop statistisch grondmateriaal en incentives.

De volgende ingediende declaraties zijn in het boekjaar uitbetaald aan de Directeur-Generaal, Plaatsvervangend Directeur-Generaal en de hoofddirecteuren:

Declaraties (bedragen x 1 euro)	2021	2020
Directeur Generaal (vanaf 1/9/2020)	436	0
Directeur Generaal (tot 1/4/2020)	0	1.510
Plaatsvervangend Directeur Generaal	162	1.561
Hoofddirecteur Economie, bedrijven en nationale rekeningen	40	62
Hoofddirecteur Sociale en ruimtelijke statistieken	22	469
Hoofddirecteur Dataservices, research en innovatie wnd. (vanaf 1/9/2020 tot 1/2/2021)	8	738
Hoofddirecteur Dataservices, research en innovatie (vanaf 1/2/2021)	850	0
Hoofddirecteur Bedrijfsvoering, IT en methodologie	226	112
Hoofddirecteur Communicatie en Nieuws	623	2.036
	<u>2.367</u>	<u>6.488</u>

De volgende honoraria inclusief btw van de accountants zijn ten laste gebracht van het CBS:

Bedragen in duizenden euro's	Ernst & Young Accountants 2021	Overig Ernst & Young netwerk 2021	Totaal Ernst Young 2021
Onderzoek van de jaarrekening	137	0	137
Andere controleopdrachten	11	0	11
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	1	1
Andere niet-controle-opdrachten	0	0	0
	<u>148</u>	<u>1</u>	<u>149</u>

Bedragen in duizenden euro's	Ernst & Young Accountants 2020	Overig Ernst & Young netwerk 2020	Totaal Ernst Young 2020
Onderzoek van de jaarrekening	103	0	103
Andere controleopdrachten	11	0	11
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet-controle-opdrachten	0	0	0
	<u>114</u>	<u>0</u>	<u>114</u>

De honoraria zijn toegerekend aan het boekjaar waarover de werkzaamheden zijn verricht.

9) Financiële baten en lasten

Rentebaten

Onder de post rente zijn de renteopbrengsten over het rekening-couranttegoed bij Financiën opgenomen. Doordat het rentepercentage nihil is, zijn de renteopbrengsten nihil.

Den Haag, 28 maart 2022

Directeur-Generaal van de Statistiek

drs. A. Berg